

STUDIO YPSILON
Zřizovatel hlavní město Praha

TISKOVÁ ZPRÁVA / Škaredá středa aneb Teta z Halifaxu

Praha 15. dubna

JAN SCHMID

ŠKAREDÁ STŘEDA aneb Teta z Halifaxu

Režie **Jan Schmid**

Hudba a hudební nastudování **Miroslav Kořínek, Dominik Renč a Martin Bohadlo**

Výprava..... **Jaroslav Malina**

Dramaturgie..... **Jaroslav Etlík**

OSOBY A OBSAZENÍ

Petr Zázvora Jiří Lábus

Zdena Zázvorová, jeho žena Jana Synková

Bohumil Zázvora, jejich syn..... Martin Dejdar

Alena Zázvorová, jeho žena..... Renata Rychlá

Mirek Zázvora, jejich syn Martin Bohadlo

Leopold Kocourek..... Oldřich Navrátil

Elisabeth Kocourek, jeho žena Jiřina Vacková

René Kocourek, jejich dcera..... Barbora Vyskočilová

Nad'a Lilian Malkina j.h.

Vietnamec Martin Janouš

Klavírista.....Dominik Renč

Premiéry: 26. a 28. dubna 2013

Trochu zběsilá komedie o absurdnostech dnešního života. Jeden velký trapas, v němž se sejdou lidé, které doba shodou okolností postavila proti sobě, takže jsme svědky různě obrácené logiky. Je to příběh dvou rodin, který se proplete a chce situaci řešit groteskně nesmyslným nápadem. Jenomže ono je vždycky všechno trochu jinak a blbost se stěhuje. ...a hodně se muzicíruje a zpívá. / Oficiální text k inscenaci /

ŠKAREDÁ STŘEDA aneb Teta z Halifaxu

Nová inscenace je jedním z větších připomenutí padesátého roku založení Studia Ypsilon (1963), na který naváže příští rok výročí padesáti let od vůbec první premiéry *Encyklopedické heslo XX. století* (1964).

Teprve až kolize s budoucností přináší hlubší poznání a vědomí života v různých jeho okolnostech, jež nutí k hlubším otázkám. Málokdy docílujeme nestrannosti, takže i naše spravedlnost může být nespravedlivá a někdy dokonce nepravdivé jednání může být i trefa do černého. Přestáváme vidět věci z více stran. Neumíme si všimnout toho, co je jen trochu ukryto tam, kde se věci dotýkají nebo setkávají. Když něco hledáme, tak jen v tom, co je po ruce, okliky se nevyplácí, takže stále méně nacházíme kdesi v zákrutách to, co jsme ani původně nalézt nechtěli, ale co se třeba může nakonec ukázat jako to pravé a nejlepší.

Jan Schmid

Jedním z hlavních témat komedie *Škaredá středa* je téma emigrace a problematika následného návratu do vlasti. Jak je Ypsilonce vlastní, nic není nahlíženo zcela vážně a vše se trochu zběsile zvrhává do příběhu o překvapivém propletení životů dvou rodin. Diváci se mohou tradičně těšit na skvělé herecké obsazení v podobě známých jmen, a to i z řad mladé ypsilonké generace. A proč by diváci měli přijít na *Škaredou středu*? „*Aby neměli škaredý čtvrtek, to je jednoduché,*“ vysvětluje herec Jiří Lábus.

Jiří Lábus úplně jinak

V připravované komedii, jejíž **premiéry** jsou plánované na **26. a 28. dubna**, není vlastně nic, jak má. „*I ve Studiu Ypsilon může něco vypadat zcela jinak, než bychom očekávali. Tak se stalo v inscenaci Škaredá středa, kde „manželská“ dvojice Jiří Lábus a Jana Synková nabízí zcela nový zážitek v neméně působivém partnerství zejména s Oldřichem Navrátilem a Martinem Dejdem, ale i s Jiřinou Vackovou, Renatou Rychlou, což „průvodcovsky“ zcela generačně provázejí a zprostředkovávají Martin Bohadlo a Bára Vyskočilová. Všem slouží a napomáhají Martin Janouš a Dominik Renč. A navíc: sám příběh komedie je velmi originální. Nebo: jak přijít k újmě z vlastní viny,*“ vysvětluje Jan Schmid a dodává, že „*Jiří Lábus je jiný než v jiných inscenacích, jedná se o širší herectví a dobrou souhru všech, která je do velké míry jeho zásluhou.*“

O hře a inscenaci aneb Jak vznikala Škaredá středa

Jak se s životně komickými situacemi, které mohou být leckdy až hořké, vypořádá rodina Kocourkova a Zázvorova vám ukáže nejen čtveřice hlavních postav, dvou manželských dvojic: „*Přestože nelze popřít všestranně dobře míněné úmysly zúčastněných, výsledkem je někdy až tupohlavost, nonsens, náhle fraška, takže ze shod může rychle dojít k neshodám,*“ poznamenává Jan Schmid.

Jan Schmid je také dramatik a tato hra navazuje na jeho předchozí dramatickou tvorbu, třeba na *Třináct vůní* nebo *Večírek* atd. A protože není jen divadelník, ale rovněž spisovatel-beletrista, nepíše jenom scénáře, ale i hry, které se dají inscenovat i na jiných jevištích a v jiných divadlech, tak například *Třináct vůní* bylo kdysi inscenováno v Ostravě. Právě taková zcela samostatná hra je *Škaredá středa*. Vznikala postupně – když byl v devadesátých letech Jan Schmid v Kanadě, začal psát hru o problému emigrace, o proměně mentality z toho vyplývající, a zejména pak o potížích z toho, že člověk najednou zjistí, že se mu uzavřely určité možnosti vývoje a zároveň, že si osudově zpřetrhal vazby a vztahy k domovu, tedy ke svým původním mentálním i duchovním kořenům. Na tomto půdorysu se rozehrává příběh, který je částečně reálný nebo realistický, ale zároveň (proto se to taky jmenuje *Škaredá středa*) jsou v něm konfrontovány určité hodnoty, jež bychom mohli nazvat konstitutivní, a které stály u zrodu evropské civilizace a kultury, se současným sekulárním světem. Hra pracuje s biblickými motivy, které jsou aluzivně v pozadí každé situace, odkazuje na motivy nejen křesťanské, novozákonní (zmrtvýchvstání, pašije a pašijové hry), ale zároveň i na téma starozákonního pesahu čili vykoupení z otroctví a získání svobody: a teď vlastně co s ní? To vše se řeší v reálných a někdy i kuriózních mikrovztazích, nad nimiž ovšem stále visí jako zrcadlo ona kontinuita obecných hodnot, na nichž Evropa a evropský způsob bytí stojí, a co vlastně dělá současnou Evropu Evropou.

Jan Schmid měl hru už napsanou tehdy v Kanadě, někam ji ovšem založil a pak na něj před deseti lety někde vypadla, ne celá, jen první jednání a nemohl najít to druhé. Minulý rok se rozhodl ji zrekonstruovat a pokračovat nově, se stejnou představou tématu i herců. A tak spatřila tato hra v definitivní podobě světlo světa. A protože ji považujeme za hru velmi aktuální, rozhodli jsme se ji v této sezoně uvést.

Jaroslav Etlík

Výprava Jaroslava Maliny

Výpravy inscenace se ujal vynikající kostýmní a jevištní výtvarník, malíř, grafik a pedagog Jaroslav Malina, jehož jméno daleko přesahuje hranice České republiky i Evropy. V průběhu své profesionální kariéry vytvořil přes 400 scénických a kostýmních výprav ve spolupráci s téměř všemi divadly v České republice, některými na Slovensku, v USA, Rusku, Anglii, Polsku, Španělsku, Bulharsku, Itálii a SRN. Samostatné výstavy jeho děl byly uspořádány například v San Franciscu, Los Angeles a řadě dalších významných světových výstavních míst.

Miroslav Kořínek o hudbě ve *Škaredé středě*

Na hudbě a hudebním nastudování nové komedie se podílela trojice autorů Miroslav Kořínek, Dominik Renč a Martin Bohadlo. „*Jsou inscenace, kde je hudba zcela zásadní prvek jako třeba ve Faustovi a vůbec v operních adaptacích, ale ve Škaredé středě si nemyslím, že by měla úplně prvořadý význam,*“ říká skladatel a korepetitor Miroslav Kořínek: „*Něco jiného byl Muž na větví, kde se písničkami, jejich výběrem a nadhledem nad nimi akceptovala doba,*

ve které se to odehrává. V Muži jsem si muziku zvláště užil, protože písničky 50. a 60. let představují to, co jsem prožíval jako mladý kluk. Ve Škaredé středě ale zaznívá skvělý hit, který je naprosto současný, bezprostřední, a který vytvořil Martin Bohadlo, já říkám „to Bohadlo.“ Co „to Bohadlo“ stvořilo, bych já nikdy nevymyslel,“ prozrazuje Kořínek a dodává: „Hudbu realizuje na jevišti Dominik Renč, a to vnímám velice pozitivně, on je schopný splnit režisérovi na fleku, co si vymyslí.“

Kdy je Škaredá středa?

V české frazeologii se nachází skupina frazémů, která reprezentuje církevní svátky katolické církve. Zvláštní pozornost si zaslouží *Škaredá středa*. Staročeský slovník má pod heslem *popelec* 1. „popel svčený a sypaný n. mazaný na hlavy věřících na Popeleční středu; 2. Popelečná (popeličná, popelcová) středa (církv. svátek, počátek předvelikonočního postu).“ Podobně Ottův slovník naučný: „Popelcem, popeleční středou začíná v církvi katolické čtyřicetidenní půst a čas velikonoční.“ (...) Přesvědčivé přirovnání uvádí J. Zaorálek: „mračí se jako popeleční středa/jako *škaredá středa*“.

Proč vlastně má Popeleční středa, první den katolického půstu, lidové pojmenování *škaredá? Škaredá/Popeleční středa* souvisí s pojmem *masopust*. Tradice masopustu jako jedné z nejstarodávnejších karnevalových tradic uvítání příchodu jara v den rovnodennosti sahá až do pohanství. (...) Během velikonočního postu bylo zcela zakázáno veškeré veselí a zábavy: „Po půlnoci v úterý masopustní ustalo se v tanci, říkali: tančí-li se déle, zjeví se mezi tančícími myslivec-čert. Basa se nosí kolem sálu a potom pochová v koutě. – Nastal půst. Ráno jdou všichni osadníci do chrámu pro „popelec“, aby si připomněli „marnost světa“. (...)“

L. Danylenková, Naše řeč, ročník 83 (2000), číslo 4

/ Připravila A. Filipová s přispěním J. Schmida a J. Etlíka / tel. 224 948 124, 739 470 028,
filipova@ypsilonka.cz /